

Udskriftsdato: 2. januar 2026

VEJ nr 10993 af 10/11/2015 (Gældende)

Vejledning om senfølger efter bløddelsskader

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejdsskadestyrelsen, j.nr. 2015-0006457

Vejledning om senfølger efter bløddelsskader

Denne vejledning beskriver Arbejdsskadestyrelsens praksis ved vurdering af årsagssammenhæng mellem skade og senfølger i forbindelse med fastsættelse af et varigt mén i private erstatningssager. Vejledningen er afgrænset til alene at omfatte bløddelsskader.

Senfølger er defineret som symptomer, der opstår senere end den *primære* skade. Der skelnes i vejledningen mellem senfølger, der opstår *før* det tidspunkt, hvor det efter en lægefaglig vurdering ikke er forventeligt, at følgerne efter den konkrete skade udvikler sig yderligere, og senfølger, der opstår *efter* dette tidspunkt.

Retslægerådets udtalelser indgår i Arbejdsskadestyrelsens praksis vedrørende senfølger. Retslægerådets udtalelser giver ikke altid et entydigt billede af spørgsmålet om årsagssammenhæng mellem skade og senfølger. Retslægerådet er generelt tilbageholdende med at anerkende årsagssammenhæng, når senfølgerne opstår efter det tidspunkt, hvor det lægeligt ikke forventes, at følgerne udvikler sig yderligere. Dette er Arbejdsskadestyrelsens erfaring i sager, hvor Retslægerådet afgiver udtalelser i sager vedrørende bløddelsskader. Retslægerådet har imidlertid i enkelte konkrete sager udtalt, at der kan være årsagssammenhæng mellem en skade og senfølger, der opstår efter dette tidspunkt.

Udgangspunktet for Arbejdsskadestyrelsens praksis

Arbejdsskadestyrelsen foretager en konkret lægefaglig vurdering af den medicinske årsagssammenhæng mellem skade og senfølger. Styrelsen lægger i vurderingen stor vægt på eventuelle udtalelser fra Retslægerådet.

Arbejdsskadestyrelsens udgangspunkt vil oftest være, at der ikke er årsagssammenhæng mellem en skade og senfølger, der er opstået efter det tidspunkt, hvor det efter en lægefaglig vurdering ikke forventes, at følgerne efter den konkrete skade udvikler sig yderligere. Det skyldes blandt andet, at det efter dette tidspunkt er vanskeligt at påvise en biologisk og naturlig sammenhæng mellem skade og senfølger. Årsagen er, at symptomer kan påvirkes af såvel ydre som indre forhold hos skadelidte, uden at det er ensbetydende med en ændring af skadefølgen.

Hvis det derimod lægeligt kan forventes, at den konkrete skade fortsat kan udvikle sig, er situationen en anden. Det skyldes, at symptomerne i denne situation kan veksle af biologiske årsager. Derfor vil der kunne være tale om såvel bedring som forværring af symptombilledet.

Bevisbyrden for medicinsk årsagssammenhæng afhænger derfor af, hvornår senfølgerne opstår. Det er således vanskeligt at løfte bevisbyrden for årsagssammenhæng, når senfølgerne opstår efter det tidspunkt, hvor det lægeligt forventes, at følgerne ikke udvikler sig yderligere. Derimod er bevisbyrden mere lempelig, når det lægeligt forventes, at følgerne fortsat kan udvikle sig.

I begge tilfælde er der altid tale om en nuanceret erstatningsretlig sandsynlighedsvurdering.

Nedenfor er anført nogle af de overvejelser, der indgår i den samlede vurdering af årsagssammenhæng mellem skade og senfølger. Overvejelserne er ikke anført i prioriteret rækkefølge, og overvejelserne

er ikke udtømmende. Overvejelserne skal læses i sammenhæng med bevisbyrdereglerne. Det skal i denne sammenhæng bemærkes, at det er den skadelidte der har bevisbyrden for årsagssammenhæng mellem skade og senfølger. Bevisbyrden er løftet, hvis årsagssammenhæng mellem skade og senfølger er overvejende sandsynlig.

Traumets karakter

Arbejdsskadestyrelsen foretager en vurdering af, om traumet har en sådan karakter, at det lægefagligt vil kunne sandsynliggøres, at der er sammenhæng mellem traumet og senfølgerne.

Hvis der er tale om et mindre traume, er det ofte vanskeligere at antage at senere tilkomne betydelige gener har sammenhæng med traumet. Omvendt vil det ud fra en lægefaglig vurdering i nogle tilfælde kunne tale for årsagssammenhæng, at der er tale om et betydeligt traume. Det skyldes blandt andet, at en betydelig primær skade oftere over tid kan få en invaliderende eller kronisk karakter.

Såfremt der er tvivl om hændelsesforløbet, vil der som udgangspunkt blive lagt afgørende vægt på beskrivelsen af traumet i de primære lægelige oplysninger, skadesanmeldelsen, politirapporten og lignende.

Den primære beskrivelse af generne

Arbejdsskadestyrelsen lægger ved den samlede erstatningsretlige sandsynlighedsvurdering også vægt på den initiale beskrivelse af generne. Der foretages i den forbindelse en medicinsk vurdering af, om de symptomer, der primært er beskrevet, står i rimeligt forhold til symptom billedet på vurderingstidspunktet. Hvis der primært er beskrevet meget begrænsede gener, vil det ud fra en lægefaglig vurdering være vanskeligere at antage årsagssammenhæng i relation til et omfattende symptom billede, der er opstået sent i forløbet.

Skadetype

Arbejdsskadestyrelsen lægger i vurderingen også vægt på, om det ud fra en lægefaglig vurdering er plausibelt, at den konkrete skadetype forværrer efter den primære skade. Der kan således være tale om skadetyper, hvor det ud fra en lægefaglig vurdering ikke er forventeligt, at der opstår en forværring dage eller måneder efter skaden.

Symptomudviklingen

Det indgår endvidere i den samlede vurdering, om der har været tale om en medicinsk plausibel symptomudvikling over tid. En plausibel symptomudvikling vil kunne tale for årsagssammenhæng mellem skade og senfølger, der først er opstået efter det tidspunkt, hvor det efter en lægefaglig vurdering ikke er forventeligt, at følgerne efter den konkrete skade udvikler sig yderligere. Omvendt vil det tale imod årsagssammenhæng mellem skade og senfølgerne, hvis der efter en lægefaglig vurdering har været tale om en usædvanlig symptomudvikling, eller der har været pludselige ”spring” i symptomudviklingen over tid.

Den tidsmæssige faktor

Arbejdsskadestyrelsen lægger også vægt på den tidsmæssige faktor. Jo længere tid der går mellem skaden og senfølgerne indtræden, des vanskeligere vil det ofte være at antage årsagssammenhæng mellem skaden og senfølgerne.

Opsamling

Udgangspunktet for Arbejdsskadestyrelsens praksis er, at der ikke er årsagssammenhæng mellem skade og senfølger, der er opstået efter det tidspunkt, hvor det efter en lægefaglig vurdering ikke er forventeligt, at følgerne efter den konkrete skade udvikler sig yderligere. I hver enkelt sag er der imidlertid tale om en konkret vurdering, der tager sit afsæt i ovennævnte overvejelser.

Arbejdsskadestyrelsen, den 10. november 2015

STEEN ØSTERGAARD JENSEN

/ Jørgen Kjær Nielsen